

Civilingeniør, cand.jur. Flemming Hybholt HD
Rådyrvænget 2
3450 Allerød

Tlf. + 45 22 10 66 51

Mail hybholt@c.dk

Den 28. november 2013

Høringsindlæg vedrørende Tanbreez mineprojektet ved Kringlerne.

I sydgrønland er der to verdensklasse forekomster af sjældne jordarters metaller, nemlig Kringlerne og Kvanefjeld med omgivende forekomster. Derudover er der en forekomst ved Motzfeldt Sø, som ikke er undersøgt til bunds.

Tanbreez har nu indsendt ansøgning om udnyttelsestilladelse og det forventes at en tilsvarende ansøgning for Kvanefjeld fremkommer indenfor det kommende år.

Umiddelbart betragtet er Tanbreez minen det perfekte mineprojekt. Det fremgår af den foreliggende ansøgning, som er sendt i offentlig høring, at projektet har følgende omfang. Der udspæres 500.000 tons klippe pr. år, og heraf udvindes 100.000 tons koncentrat af sjældne jordarters metaller, som eksporteres for yderligere raffinering. Der udvindes 200.000 tons feldspar, som eksporteres til direkte anvendelse i forskellige industrier, og 200.000 tons restprodukt deponeres i en sø i mineområdet sammen med en mindre mængde gråfjeld.

Miljømæssigt er det væsentligt, at der ikke er indhold af uran eller thorium i tilknytning til minen, og der er derfor ikke særlige problemstillinger i forbindelse hermed. Øvrige miljømæssige forhold synes at være overskuelige og uden væsentlige problemer. Området er ubeboet og sparsomt bevokset, og med et begrænset dyreliv.

Der regnes med en beskæftigelse på omkring 80 personer i minen og oparbejdningsanlægget, og der regnes med en meget stor andel af lokal arbejdskraft.

Den samlede malmressource er beregnet til 3 - 4 mia. tons med et samlet indhold af sjældne jordarters metaller iltforbindelser på 20 - 28 mio. tons. Der er således grundlag for en produktion af det ansøgte omfang i mellem 6.000 og 8.000 år ud i fremtiden.

Umiddelbart medfører ovenstående to væsentlige problemstillinger.

For det første må der tages stilling til om hensigtsmæssigheden af, at den foreliggende ressource af Tanbreez udnyttes i en så langsom takt, at der er ressourcer svarende til 6- 8.000 års udnyttelse. Umiddelbart synes det at være en god ting med store reserver, men med en udvindingstilladelse til Tanbreez på det samlede areal og dermed den samlede ressource vil binde den samlede ressource i 30 år hvilket med den foreliggende udnyttelsestakt næppe kan være tilfredsstillende.

Der må opstilles et aftalegrundlag, som sikrer mulighed for en større udnyttelse af ressourcen, enten af Tanbreez, eller ved en mulighed for at bringe andre aktører ind i udnyttelsen af ressourcen. Umiddelbart må der ske en fastlæggelse af de arealer som Tanbreez vil have eneret til at udnytte relateret til beskæftigelsen i minen, og således runderet at der er mulighed for at etablere andre virksomheder på området, såfremt Tanbreez ikke sikrer en aftalt udnyttelse af ressourcen.

For at sætte forholdet i perspektiv skal det nævnes, at en udnyttelse af den samlede ressource over 200 år, vil medføre en årlig produktion på 90.000 – 120.000 tons sjældne jordarters metaller som skal sammenlignes med den nuværende verdensproduktion på 150.000 tons på årsbasis. Tilsvarende arbejdes der i Kvanefjeldprojektet med en årsproduktion på 46.000 tons opbygget i to faser og med kendte ressourcer der rækker godt 200 år ud i fremtiden.

Selvom hovedparten af indtjeningen til samfundet efter prognoserne for de enkelte projekter består af selskabsskatter er det en væsentligst samfundsmæssige problemstilling at sikre den samlede indenlandske beskæftigelse, herunder specielt beskæftigelse af hjemmehørende. En samlet vurdering viser at der kan være i størrelsesordenen 750 hjemmehørende til rådighed for projekterne i Sydgrønland. Ved at sammenstille den forventede beskæftigelse i minedrift og koncentreret af malm, vil der være behov for at udvinde ca. 5 mio. tons malm pr. år for at sikre denne beskæftigelse. Dette svarer til udvinding af ca. 30.000 ton sjældne jordarter eller en global markedsandel på omkring 15%.

Begge de foreliggende mineprojekter vil kunne finde plads indenfor denne ramme, men det skal på den anden side påpeges, at mineprojekterne hver især har et potentiale, der kan sikre den optimale udnyttelse af arbejdskraft og produktion.

På dette grundlag er der lagt op til en politisk stillingtagen af betydelige rækkevidde. Skal der satses på en enkelt mine, og i så tilfælde hvilken, eller skal aktiviteterne fordeles på to miner og to forskellige ejere. Denne stillingtagen vil også have en meget betydelig lokal dimension, da en godkendelse af kvanefjeldminen, på grund af uranproblematikken, kræver godkendelse ved en lokal folkeafstemning for at tillade oprettelse af minen.

For det andet er der mulighed for anvendelse af vandkraft i forbindelse med projektet, selvom det ikke er afklaret om dette kan ske på kort sigt eller kun på længere sigt. Det må sikres at der aftales en substituionsret til Selvstyret for eventuel dieselbaseret elproduktion i forbindelse med projektet, ligesom det så vidt muligt allerede i det foreliggende projekt sker en aftalemæssig leverance fra Nukissiorfiit til projektet.

Indenfor en overskuelig fremtid må der være mulighed for, at der bliver flere mineprojekter i området, og det er derfor vigtigt, at mulighederne for elforsyning fra vandkraft planlægges og koordineres, således at der sker den optimale udnyttelse af de vandkraftressourcer, der er til rådighed. Når der henses til at mineselskaberne viser betydelig ulyst til at investere i vandkraft, vil der her være en opgave som forventeligt må løses på anden vis, f.eks. gennem et særligt vandkraftselskab finansieret med udgangspunkt i en dansk statsgaranti.